

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne izvenredne nedelje in praznike. // Inzerati do 80 petih vrst a Din 2, do 100 vrst a Din 2.50, od 100 do 300 vrst a Din 3, večji inzerati petih vrst Din 4.— Popusti po dogovoru, inzerati davke posebej. // „Slovenski Narod“ velja mesečno v Jugoslaviji Din 12.—, za inozemstvo Din 25.— // Rokopisi se ne vračajo.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO
LJUBLJANA, Knafkova ulica št. 5
Telefon: 31-22, 31-23, 31-24, 31-25 in 31-26.

Podružnice: MARIBOR, Grojski trg št. 7 // NOVO MESTO, Ljubljanska cesta, telefon št. 26 // CELJE, celjsko uredništvo: Strossmayerjeva ulica 1, telefon št. 65; podružnica uprave: Kocenova ul. 2, telefon št. 190 // JESENICE: Ob kolodvoru 101 // SLOVENI GRADEC, Slomikov trg 5 // Pošta hranilnica v Ljubljani št. 10.351.

Nova ofenziva gdanskih hitlerjevcev:

Zopet kritičen dan v Gdansk

Za danes je sklicano v Gdansk veliko protestno zborovanje proti „poljskim grožnjam“ — Na zborovanju bo Forster prečital izjavo, sestavljeno v Berchtesgadu — Vojaške priprave se nadaljujejo

Pariz, 10. avgusta. br. Dočim je zadnje dni izgledalo, da se je gdanski spor poleg ter da je gdanski senat uvidel, da ne more z glavo skozi zid, prihajajo sedaj zopet vesti, ki kažejo na novo poostreitev gdanskega spora. Po zadnji glavi ostri notni poljske vlade se je gdanski senat vsaj navidezno umaknil in preklinal ukrepe proti poljskim carinskim uradnikom, obenem pa zagotovil, da se bodo še ta teden pričela pogajanja za ureditev spornih vprašanj s Poljsko.

Med tem pa sta bila pozvana pokrajinski vodja narodnih socialistov v Gdansk Forster in glavni urednik njihovega glasila »Danziger Vorposten« v Berchtesgaden, kjer so se zbrali pri Hitlerju vodilni nemški generali in prvaki stranke. Včeraj popoldne sta se Forster in njegov spremljevalec vrnila z letalom v Gdansk in takoj po svojem povratku sklicala za danes veliko protestno zborovanje, na katerem bodo protestirali, kakor naglašata to zadnja objava, »proti grožnjam Poljske, da sestriči Gdansk s svojimi topovi v prah in pepel, če bodo gdanski hitlerjevci še nadalje izživeli«. Kakor zatrjujejo poučeni gdanski krogi, bo Forster na tem zborovanju prečital izjavo, o kateri sodijo, da je bila sestavljena na sestanku v Berchtesgadu. Iz pisanja »Danziger Vorposten« in drugih nemških listov se da sklepati, da bo ta izjava zelo ostra in naperjena proti Poljski. Baje je Forster pooblaščen izjaviti, da smatra nemška vlada gdanski problem za problem vsega naroda in nemškega rajha ter da bo Nemčija na vsako kršitev nemških pravic s strani Poljske odgovorila z orožjem.

Ce se te napovedi uresničijo, potem bo pomenilo to izredno poostreitev gdanskega spora. Zdi se, da se Nemčija resno pripravlja na to, da reši gdanski problem v svojem duhu. To kaže tudi pisanje nemškega tiska, ki je začel včeraj ostro goniti proti Poljski. Dosedaj so se držali nemški listi dokaj rezervirano, sedaj pa so začeli objavljati napade na Poljsko na prvih straneh in pod velikimi naslovi, da bi na ta način dali vsej zadevi čim večji poudarek. Sporedno s tem se mrzlično nadaljujejo vojaške priprave vzdolj poljske meje. Po informacijah angleške vlade ima Nemčija pod orožjem 2 milijona vojakov. Cela armada je bila poslana na Slovaško, da bi tako mogli tudi s te strani pritisniti na

Poljsko. Glavni stan nemških čet na Slovaškem je v Zilini.

Po poročilih iz Londona pa tam domnevajo, da je vse to le uvod v akcijo, ki se bo začela izvajati meseca septembra po kongresu narodno socialistične stranke v Nürnbergu. Sele potem bo padla končna odločitev o stališču Nemčije.

Po zadnjih poročilih iz Gdanska bo pokrajinski vodja Forster po današnjem zborovanju zopet z letalom odpotoval v Berchtesgaden, kjer se bodo nadaljevali posveti.

Nemška intervencija v Londonu

London, 10. avgusta. e. Včeraj se je zunanji minister Halifax vrnil s počitnic v London in je takoj popoldne sprejel nemškega veleposlanika von Dirksena. Do tega sestanka je prišlo na željo nemškega poslanika. S službene strani ne dajejo nobene pojasnila, a v dobro poučenih krogih pravijo, da je Nemčija opozorila Anglijo na to, da smatra Nemčija angleško podpiranje Poljske za vzrok nepopustljivosti Poljske v gdanskem vprašanju.

V zvezi z današnjo manifestacijo v Gdansk, na kateri bo govoril Forster, smatrajo v Londonu, da se gdansko vprašanje znova približuje krizi.

Nov incident v poljskem koridorju

Varšava, 10. avgusta. AA. Reuter. Izšlo je sporočilo, po katerem je bil neki vojak oborožene nemške patrulje, ki je prekravala poljsko mejo v koridorju, ranjen v obmejnem spopadu. Sporočilo pravi da lie, da je patrulja prodrla čez mejo na poljska tla 200 m globoko in ni hotela vzeti na znanje poljskega opomina: zato je poljska straža streljala. Neuradno se je izvedelo, da se je ta incident pripetil že pred nekaj dnevi.

Lipinski izpuščen

Gdansk, 10. avgusta. AA. Reuter. Poljskega carinskega uradnika Lipinskega, ki so ga bili obsodili na 18 mesecev ječe, so izpustili in ga zamenjali za aretiranega gdanskega carinskega uradnika Müllerja.

Optimizem v Moskvi

S pričetkom vojaških razgovorov je izginilo prvotno nezaupanje in pričakujejo, da bodo sedaj pogajanja naglo napredovala

Pariz, 10. avg. br. Francoska in angleška vojaška mislija, ki sta odpotovali v Rusijo bosta prispeli danes v Leningrad. Vojaški razgovori v Moskvi se bodo pričeli takoj po prihodu obeh vojaških misij in bodo trajali približno tri tedne. Politični sporazum bo podpisan istočasno z vojaškim sporazumom. Zastopnik angleške vlade Strang se je po svojem povratku iz Moskve v Londonu sestal z zunanjim ministrom Halifaxom ter mu poročal o dosežkih pogajanjih z rusko vlado. Strang bo nasledoval nadaljnje razgovore v Moskvi sedaj iz Londona. Angleški opazovalci ki so nekateri zavzemali glede na pogajanja z Rusijo negativno stališče, ker so se bali, da se Rusija na skrivaj pogaja z Nemčijo in da samo zaradi tega zavlačuje razgovore, so se sedaj prepričali, da je bila ta bojazen povsem neutemeljena. V Parizu gledajo na nadaljni razvoj razgovorov v Moskvi z največjim optimizmom. Na drugi strani je tudi v Moskvi že izginilo nezaupanje proti zapadnim demokracijam, o katerih so sprva mislili, da bi rade odvrnile vso silo morebitnega nemškega napada proti vzhodu, kakor hitro je bilo

sklenjeno, da se prične tudi vojaška pogajanja. V zunanjem političnem pogledu se je olajšal položaj tudi s formalnimi zagotovili, da ruska vlada nikakor ne želi, da bi izginila kaka vmesna država. Poljska pri vojaških razgovorih v Moskvi ne bo direktno sodelovala, pač pa bo poljski vojaški ataše v Moskvi tvoril zvezo med poljsko vlado in vojaškimi zastopniki Rusije, Francije in Anglije, bo pa pred zaključkom pogajanj pritegnjen k razgovorom. Tudi Rumunija ne bo mogla ostati izven teh vojaških razgovorov, ker bo treba ugotoviti praktična sredstva, s katerimi bi se ji lahko priskrbelo na pomoč v primeru napada. Na drugi strani se bodo nadaljevali vojaški razgovori med Anglijo in Turčijo, zblizanje pa se pričakuje tudi med Rusijo in Bolgarijo kot slovansko državo na Balkanu, za katero so imeli Rusi vedno mnogo simpatij. Sedaj se mudi v Moskvi 21 bolgarskih parlamentarcev z namenom, da bi ojačili zvezo med Bolgarijo in Rusijo in kakor se čuje, bo ruska vlada imenovala v kratkem v Sofiji, kjer ima sedaj samo odpravnik poslov, svojega poslanika.

Angleški pomorski manevri

Otvoritvena parada rezervne mornarice pred angleškim kraljem in visokimi gosti

Portland, 10. avgusta. i. Hkrati z velikimi manevri angleških letalskih sil so se pričeli včeraj tudi manevri rezervne mornarice, pri katerih sodeluje 130 vojnih ladij. Manevri se udeležuje 16 krizark, 52 rušilcev, 21 torpedovk, številni minonosci, podmornice, ter razne druge enice rezervne brodnice. Včeraj je bila otvoritvena parada pred kraljem. Angleški listi poudarjajo, da je nudila imponujočo sliko moči angleškega brodnice, saj je bila tu zbrana samo rezervna mornarica, dočim je vse glavno angleško brodnice raztreseno po vsem svetu, da varuje imperij, tako v Sredozemskem morju, na Kitajskem, v Indiji, v Avstraliji in drugod. Manevri bo spremljal s svoje jahte kralj Jurij VI., ki z zanimanjem sledi posameznim fazam borbe. Med včerajšnjo parado je kralj obiskal posamezne vojne ladje. Povsod, kjer se je kralj pojavil, so ga mornarji sprejeli z navdušenim vzklikanjem. Listi poudarjajo, da je škoda, da vreme veliki mornarški prireditvi ni bilo preveč naklonjeno. Dopoldne so gosti sivi oblaki zastirali nebo, tako, da se je videlo komaj miljo daleč in rahlo je tudi deževalo. Popoldne pa se je vreme nekoliko popravilo, tako, da je bil razgled dober in je mornarica nudila divno sliko moči angleškega imperija. Na te manevre je bilo poklicanih 25.000 mornarjev rezervistov. Angleški listi poudarjajo, da je namen teh manevrov v prvi vrsti, da se preizkusi obrambna in udarna moč angleške mornarice, a hkrati, da se mladi mornarji seznanijo s starimi borci in pomorščaki, prekaljenimi v bojih in težkih borbah v svetovni vojni. Med starimi pomorščaki je mnogo takih, ki so se udeležili bitk pri Helgolandu in Skagerraku. Kralj je ostal na manevrih do

16.30, nato pa se je vrnil na obalo. Manevrom prisostvuje tudi francoski general Darlan.

Kairo, 10. avgusta. e. Včeraj so se pričeli v vzhodnem delu Sredozemskega morja veliki manevri angleške mornarice. Namen teh manevrov je obramba vzhodne obale Sredozemskega morja. Manevri bodo trajali do 13. avgusta, od 15. pa do 18. avgusta pa bodo skupni angleško-egiptski manevri ob egiptovski obali. Na teh manevrih bodo sodelovali suhozemska vojska, brodnice in letalske sile.

Letalski manevri

London, 10. avgusta. AA. Reuter. Letalsko ministrstvo poroča: Včerajšnji dan — napad na London — je bil zelo nevaren za vse bombnike zaradi balonske pregrade. Več ko 200 balonov so spustili v zrak kakšnih 2000 čevljev visoko, tako da so se komaj videli. Pozno popoldne se je vreme poslabšalo, tako da so balone potegnili nazaj na zemljo, dokler se vreme ne popravi. To so storili zato, da se odstrani nevarnost za civilna letala, ki opravljajo promet med Veliko Britanijo in evropsko celino. Toda v vojnem času bi balonska pregrada pomenila veliko nevarnost za napadalce tudi v slabem vremenu. Zaradi megle so napadalci lahko uspešno uresničili svoje načrte. Tako se Westlandu ni posrečilo v celoti izjaloviti letalski napad.

Čitajte in širite
»Slovenski Narod«!

Francija in Amerika solidarni z Anglijo na Daljnem vzhodu

Uradno sporočilo japonski vladi, da imata na Kitajskem iste interese, kakor Anglija

Tokio, 10. avgusta. AA. Reuter. Francoski odpravnik se je včeraj oglašil v japonskem zunanjem ministrstvu in izjavil, da ima Francija iste interese na Kitajskem kakor Velika Britanija, posebno na finančnem polju. Zato je Francija prisiljena zavzeti stališče do razvrstitve kitajskega dolarja in do srebrnih zalog na ozemlju britanske koncesije. Poučeni krogi trde, da je francoski odpravnik zahteval od japonske vlade, da prizna skupnost interesov Francije in Velike Britanije. Dalje se je izvedelo, da je včeraj podobno interveniral pri japonski vladi tudi ameriški odpravnik. Japonsko zunanje ministrstvo je odklonilo francoske in ameriške zahteve in izjavilo, da bo japonska vlada tudi v bodoče razpravljala o teh zadevah samo z zastopniki Velike Britanije.

Tokio, 10. avgusta. AA. Reuter. Japonski konzul v Svatovu je izročil britanskemu konzulu nove zahteve glede incidenta v zvezi z izkrcanjem britanskih mornarjev z rušica »Teredos«. Japonske zahteve imajo pet točk. Med njimi je tudi zahteva po postopku proti petim kitajskim ladjarjem, ki so kljub prepovedi poslali svoje ladje na otok Tahao. Japonski konzul zahteva predvsem, da britanska oblastva priznajo, da so bili napadalci pri izkrcanju mornarjev s »Tenedosa« britanski mornarji. Dalje terja odškodnino za ranjene in globo za tiste Angleže, ki bo preiskava o njih ugotovila, da so povzročili nered. Naposled zahteva japonski konzul od britanskega konzula poročila, da se podobni incidenti ne bodo več ponovili. Britanski konzul bo odgovoril na japonske zahteve danes opoldne.

Pakt proti kominterni bo razširjen v trojno vojaško zvezo

Izjava japonskega poslanika v Rimu o sestanku japonskih poslanikov na jezeru Como

Rim, 10. avgusta. e. Japonski veleposlanik v Rimu Sivatori je podal izjavo ameriškem tisku v zvezi z namenom Japonske, da se pridruži vojaški zvezi držav osi Rim—Berlin. Japonski veleposlanik pravi, da je na sestanku ob jezeru Como skupaj z berlinskim japonskim veleposlanikom izdelal nov načrt zveze: Pretvoritev protikomunističnega pakta v vojno zvezo med Italijo, Japonsko in Nemčijo. To je naravno pot, po kateri mora iti Japonska. Sklep o tem je bil sprejet v načelu že pred meseci, sedaj pa so bile izdelane le podrobnosti, ki imajo podrejeno vlogo. Veleposlanik je tudi izjavil, da sklep o tej zvezi ni v nobeni zvezi s pogajanjem med Japonsko in Anglijo v Tokiu, kakor tudi ne s pogajanjem v Moskvi in tudi ne z odpovedjo trgovinske pogodbe s strani Amerike.

Ta izjava je bila v Rimu sprejeta z velikim zadovoljstvom. Pričakujejo od Japonske, da bo napravila nadaljnje korake v tej stvari, to je, da bo potrdila izjavo svojih veleposlanikov glede na formuliranje sklepov o sporazumu med Nemčijo in Italijo in Japonsko.

Bolgarski delavci pojdejo v Nemčijo

London, 10. avgusta. b. »Times« doznava iz Sofije, da sta tja prispela dva zastopnika nemškega ministrstva dela, da se s pristojnimi krogi pogajata o najemu 10.000 bolgarskih delavcev, ki bi jih Nemčija zaposlila v podjetju »Hermann-Göring-Stahlwerke«.

Mednarodna filmska razstava v Benetkah

Benetke, 10. avgusta. AA. Snoch so v navzočnosti italijanskega ministra za narodno kulturo Alfierija in nemškega propagandnega ministra dr. Gobbelsa otvorili mednarodno filmsko razstavo.

Egiptsko zastopstvo v Turčiji

Carigrad, 10. avg. AA. (DNB) Novoimenovani egiptski poslanik v Turčiji je izročil predsedniku republike Ismetu Ineniju fotografijo egiptskega kralja Faruka z

njegovim osebnim posvetilom v znamenje velikega prijateljstva. Poslanik je pri tej priloiki izjavil novinarjem, da bo egiptsko vojaško zastopstvo ostalo v Turčiji, kamor bo prišlo meseca septembra. Mesec dni. V zastopstvu bo osem častnikov, ki jih bo vodil general.

Ali sem prispeval za sokolski dom v Trnovem?

Grško-nemška trgovinska pogajanja

Atene, 10. avgusta. AA. (DNB). Na včerajšnji seji vlade so razpravljali o trgovini z Nemčijo. V petek se odpelje grška delegacija z guvernerjem grške narodne banke v Berlin, da se pogovori glede obnove trgovinske pogodbe med obema državama.

Inserirajte v »Slovenski Narod«!

Novi ljudje v Španiji

Burgos, 10. avgusta. AA. DNB. General Franco je imenoval za predsednika političnega odbora falange notranjega ministra Sunerja. Za šefa miličnikov v falangi je imenoval generala Munosa Grandeja, za podtajnika stranke pa Pedra del Castilla, enega izmed najmlajših zastopnikov falange.

Seranno Suner, šef reorganizirane falange, ki so iz nje izšli člani sedanje vlade, velja za generalom Francom danes za najvažnejšo osebnost. Novi minister general Munos Grande je star 40 let. O njem je znano, da je zvest pristaš generala Francu. Ko je leta 1936. izbruhnila revolucija, je bil v Madridu. Republikanci so ga vrgli v ječo in ga obsodili na smrt, toda pozneje se mu je posrečilo, da so ga zamenjali za ujetje republikance. Minister pravde Castollo je stal 27 let in je doktor prava. Znameniti je po tem, da je skušal s svojimi prijatelji rešiti iz Alicanta Antonia Joseja Prima de Rivero.

Vohunstvo na Bolgarskem

Sofija, 10. avgusta. e. V Bolgariji so odkrili še drugo vohunsko družbo. Policijske oblasti v Plovdivu so nedavno izvedele, da so neke osebe v Plovdivu organizirane v službi neke tuje velike države. Po tajni preiskavi je policija aretirala več oseb, ki so v zaporu priznale, da so vohunili. Po tem priznanju so bili osumljeni izročeni sodišču. Državni tožilec je predlagal, da se proti njim uvede stroga preiskava po kazenskem zakoniku, ki predvideva smrtno kazen za vohunstvo.

Sofija, 10. avgusta. e. Policija je odkrila skladišče ilegalne literature, ki je pripadala bivši komunistični stranki. Skladišče je bilo last agronoma Nikole Todorova iz Sofije in je bilo v neki ulici sredi mesta. Pri preiskavi je policija zaplenila mnogo ilegalnih komunističnih letakov in biltenov. V zvezi s tem je policija aretirala tri osebe.

Strašna usoda židovskih beguncev

Smirna, 10. avgusta. e. Predsnočnim je pristal v luki v Smirni parnik »Parita«, ki je pripeljal 500 židovskih beguncev. Begunci so bili v naravnost obupnem stanju, popolnoma izčrpani in napolnjeni od ječe. Po večini so iz Češke in Moravske. Nekateri niso imeli niti toliko denarja, da bi si kupili vodo. Parniku je med vožnjo zmanjkalo premoaga, mimo tega pa tudi stroji niso bili v redu. Turške oblasti so odredile za begunce karanteno. Dovoljenje za iskrcanje še ni bilo dano. Ladja pa se ne more vrniti v Konstantco, dokler poveljnik ne dobi denarja za nakup premoaga in drugih potrebščin.

Močan izbruh Vezuva

Neapelj, 10. avgusta. AA. Havas. Vezuv postaja zelo živahen. V glavnem žrelu se je odprla velika odprtina in iz nje se valja lava med zamolklim podzemeljskim bobnenjem. Zdi se, da erupcija ne bo nevarna, kljub temu so oblastva odredila preselitev vseh prebivalcev iz ogroženih predelov na pobočju ognjenika.

Manevri hitlerjevske mladine

Berlin, 10. avgusta. e. Po naredbi, ki je bila izdana včeraj, se prične priprave vojaške vežbe v mladine pod kontrolno Hitlerjeve mladine. Sedaj se že nahaja na 18 dnevnih vežbah pod vodstvom vrhovnega poveljnika Hitlerjeve mladine mnogo omladincev.

Hudo neurje na Gornjem Avstrijskem

Linz, 10. avgusta. AA. DNB. Ob gornji Donavi so divjale velike nevihte. V dolini Auracha je hudournik odnesel 14 mostov. Neurje je terjalo tudi več človeških žrtev.

Smrt v planinah

Milan, 10. avgusta. AA. Stefani. Stirski turisti, en profesor in trije študentje, so se včeraj ubili v Alpah.

Kolera v Indiji

London, 10. avg. AA. Iz Delhija poročajo, da je v Indiji začela besneti kolera in da je doslej zahtevala že 2000 smrtnih žrtv.

Borzna poročila.

Cerik, 10. avgusta. Beograd 10. — Pariz 11.735, London 20.73625, New York 443, Bruselj 75.27, Milan 23.30, Amsterdam 236.20, Berlin 177.75, Praga 15.174, Varšava 83.40, Sofija 5.40, Bukarešta 3.38.

DNEVNE VESTI

— **Ustanovitev Glasbene akademije v Ljubljani.** Včerajšnje »Službene novice« objavljajo uredbo o ustanovitvi umetniških sol. S to uredbo se preobrne konservatorij v Ljubljani v Glasbeno akademijo, sedanja srednja šola državnega konservatorija v Ljubljani pa v srednjo glasbeno šolo pri Glasbeni akademiji. Z uredbo se ob enem ukine nižja šola državnega konservatorija v Ljubljani. Učenci srednje glasbene šole državnega konservatorija, vpisani v šolskem letu 1938/39, bodo lahko nadaljevali solanje po predpisih, ki so bili v veljavi pred uveljavljenjem te uredbe. — **Novi pomočnik kmetijskega ministra.** Na predlog ministra za kmetijstvo in v soglasju z ministrskim svetom je postavljen za pomočnika kmetijskega ministra v II. skupini 2. stopnje Budislav Cvijanović, načelnik oddelka za živinorejo v kmetijskem ministertvu.

— **Ustanovitev Zveze kmetijskih zbornic.** Včeraj je bila v prostorih Srbske kmetijske družbe ustanovljena skupščina Zveze kmetijskih zbornic. Kmetijskega ministra sta zastopala načelnik Vlada Bujnovič in pristav Teofan Ristič. Na skupščini so bile zastopane vse kmetijske zbornice v državi. Zborovanje je otvoril narodni poslanec Milan Badžak. Odposlane so bile pozdravne listine Nj. Vel. kralju, kraljevskim namestnikom, predsedniku vlade in ministru za kmetijstvo. Načrt pravi zveze je bil odobren z malimi izmenjavami. Odobren je bil tudi proračun zveze za čas od ustanovitve do 31. marca 1940 v višini 296.000 din. Za predsednika je bil izvoljen poslanec Milan Badžak, za podpredsednika pa poslanec Martin Stehlovič. V nadzorstveni odbor je bil izvoljen tudi Franc Prelog.

— **»Ero z onega sveta« v italijanskem radiu.** V Split je prišel v ponedeljek skladatelj Jakob Gotovc iz Trsta, kjer se sestaja z italijanskim dirigentom Edmondom de Recchi, ki bo letos v Trstu dirigiral opero. Šlo je za igranje Gotovčeve opere »Ero z onega sveta« v italijanskem radiu. Prva prireditev bo v Torinu 20., druga pa 22. t. m. Prvič bo prenašala Gotovčovo opero po radiu skupina Milano, drugič pa skupina Rim. Skupina je bo tudi zagrebška radijska postaja.

— **Zopet nova tekstilna tovarna.** Pri nas je tekstilna industrija najbolj razvita, čeprav za to ni pravih, naravnih pogojev. Nekateri gospodarstveniki resno skrbijo za razvoj tekstilne industrije, ker se boje izredno hudih posledic, ki bi nastopile, če bi tekstilna industrija zašla v krizo. Kljub temu se zdi, da se ta razvoj še ni zaustavil. Tako poročajo iz Ptuja, da lastnik ptujске tiskalnice A. Žigon namerava zgraditi novo moderno tekstilno tovarno pri kolodvoru. Tovarna bo zaposlovala okrog 100 do 150 delavcev. V zvezi s to novo tovarno namerava F. Stros zgraditi barvarno in čistilnico.

— **Angleži v Logarski dolini.** Te dni se muči v Logarski dolini večja skupina angleških turistov, ki so izredno navdušeni nad našimi naravnimi lepotami. Mogočna planinska okolica je vplivala tako močno nanje, da so se odločili ostati v Logarski dolini še 8 dni. Med njimi je tudi ameriški novinar.

— **Licitacija za oddajo del za silose.** Delniška družba »Silose« bo razpisala v teh dneh licitacijo za oddajo velikih del pri velikih silosih v Pančevu in Šabcu. Kako veliki bodo ti silosi, spredvidimo že po tem, da bo kapaciteta silosa znašala 1000 vagonov.

— **Francoski skavti v Beogradu.** Davi so prišli v Beograd francoski skavti, ki so bil mesec dni na počitnicah v Sloveniji, potem so si pa ogledali Primorje, Bosno in Hercegovino. V Beogradu so posetili beograjske skavte, ki so jim priredili priredben sprejem.

— **Tragična smrt letalskega polkovnika Stanojevića.** V ponedeljek 7. t. m. ob 17.15 se je ponesrečil na beograjskem letališču letalski inženjer polkovnik in vojni pilot Srbobran Stanojević, načelnik tehničnega oddelka štaba letalske komande. Rodil se je 1. 1895 v Knjaževcu. Njegov oče je bil predsednik apelacijskega sodišča. Že med balkansko vojno se je pečal z letalstvom, ki je bilo takrat šele v razvoju. V vojsko je stopil leta 1915 kot strokovnjak, pozneje pa kot aktivni pilot. Bil je eden naših najdrzejših in najposobnejših, pa tudi najbolj hrabrih letalcev in je bil za svoje zasluge odlikovan s Karadjordjevo zvezdo in z armijsko pohvalo. Pozneje si je pridobil diplomato matematične vede ter elektroinženjerja in letalskega inženjerja. V vojaškem letalstvu je začel svojo kariero leta 1924 kot inženjer. Leta 1932 je bil prevečen v čin inženjerja-podpolkovnika, polkovnik pa je postal letos. Bil je član Društva nosilcev Karadjordjeve zvezde, član uprave jugoslovskega Aerokluba »Naša krila« in je mnogo deloval za pravični razvoj tehniške službe. Prav tako je bil član uprave industrije letalskih motorjev. Poleg najvišjih jugoslovskega odlikovanj je imel tudi mnogo francoskih, angleških in drugih odlikovanj. Pokopali so ga včeraj ob udeležbi številnih prijateljev in znancev na beograjskem pokopališču.

— **Centralna zveza hrvaških kmetijskih združenj prejme 14.626.000 din.** V finančnem zakonu za to proračunsko leto je pooblašeno za finančnega ministra, da Privilegirana agrarna banka v Beogradu plača na predlog kmetijskega ministra zvezi hrvaških kmetijskih združenj 14.626.000 din za likvidacijo agrarne reforme. S temi sredstvi bodo kmetijska združenja plačala odškodnino veleposestnikom za zemljišča in poslopja.

— **Ne 10, temveč 1701 Včeraj smo poročali,** da so razposlala vsa ministrstva okrožnico državnim uradnikom, da si morajo do konca avgusta nabaviti protiplačne maske. V poročilo se je pa vrnila ne ljuba pomota, ki so jo čitatelji itak takoj opazili. Plinske maske so po 170, ne pa po 10 din. Dobro bi bilo seveda, če bi bile po 10 din, saj pomeni 170 din za državnega uradnika že velik izdelek in marsikdo ga bo težko utrpel.

— **Nov grob.** Danes je umrla v Ljubljani vdova po trgovcu ga. Ana Turk. Pogreb blage pokojnice bo jutri ob 8. popoldne izpred mrliške veže Zavetišča sv. Jožefa na Vidovdanskem cesti. Bodi ji lahka zemlja, težko prizadetim svojim naše iskreno sožalje!

— **Invalidi bodo zborovali.** V nedeljo 13. t. m. bo v dvorani Delavske zbornice na Miklošičevi cesti v Ljubljani občni zbor oblastnega odbora Udruženja vojnih invalidov za Slovenijo. Zborovanje se prične ob 9. Referati delegatov bodo zelo zanimivi.

— **Vreme.** Vremenska napoved pravi, da bo spremenljivo oblačno vreme. Včeraj je znašal najvišja temperatura v Dubrovniku 32, v Splitu in Kumboru 31, v Beogradu in na Rabu 30, v Sarajevu 29, v Ljubljani in Zagrebu 27, v Mariboru 26,4 in na Visu 24 stopinj. Davi je kazal barometer v Ljubljani 764,6, temperatura je znašala 16,7.

— **Nesreče in nezgode.** V bolnico je prišla sredi 36letna holandska turistka Iva Petronella, ki je bila na počitnicah neke na Gorenjskem. V terek je v družbi napravila izlet v Triglavsko pogorje, kjer pa je po naključju padla čez skalo in si nalomila kost na desni nogi. — **Posetnica Alojzija Likovića iz Koroske** Bele je včeraj padla z voza in si zlomila desno nogo.

— **36letnega posestnikovega sinčka Cirila Bitenca iz Predoselj** je brnil konj v glavo in ga težko poškodoval. — **Pekova so** proga Angela Rozman iz Ljubljane so je polila z vrelo juho po desni strani života. — **Pri padcu s koleca** se je sredi teže poškodoval 29letni delavec Martin Kladnik iz Kamnika.

— **Štrti žeparja.** Franc Steiner iz Ljubljane je prijavil, da mu je nekdo ukradel iz žepa na kolodvoru srebrno uro s mo. nogramom SR in masivno zlato verigo, oboje vredno 1600 din. — **Prav tako** na kolodvoru je bil okraden tudi Rafael Petrič, ki mu je tat izmaknil temnozravo istico, v kateri je imel par stotakov in dokumente.

— **Letalo ubilo dve kravi.** Na poskusnem letališču v v Slavonski Počegi se je pripetila čudna letalska nesreča. Osejki Aerodub je pritril za obistočno propagandno letenje. Ves dan je letalo prevajalo potnike. Proti večeru je gnil kmet Karlo Lasti čez letališče dve kravi. Letalo se ni moglo ustaviti in je zavosilo v kravi. Obe kravi je ubilo, letalo se je pa le nekoliko poškodovalo.

— **Štrte pasje stekline.** V nedeljo so pripeljali iz Jajca v Travnik 26 letnega kmeta Rista Kozica, ki je kazal znake stekline. Ker v Travniku ni Pasturjevega zavoda, so Kozica pozneje prepeljali v Sarajevo. Nesrečen je ves čas divjal tako, da ga je moralo držati šest redarjev. Zvezanega so pripeljali v Sarajevo, pa jim je že med prevozom umrl. V enem mesecu je zahtevala pasja steklina v travniškem in zeniskem okraju šest človeških žrtv.

— **Ukradeni denar je nalagal v Pošto hranilnico.** V Sarajevu so včeraj zapli Ljubiša Vučevića, ki je ponoči v vlaku ukradel višjega uradnika nemških železnice Josipa Schilda. Ukradel mu je 1200 din in 150 nemških mark. Na policijski se je izkazalo, da ima Vučević na vesti že več tatvin denarja po vlakih. Ves nakradeni denar je nalagal v Pošto hranilnico, kjer se je bil nabral že lep znesek.

— **Čudna nesreča.** V terek se je pripetila v reki Vrbasu pri Banjaluci čudna nesreča. 6letna Emilija Schneider se je šla kopat. Znala je dobro plavati. Naenkrat so njene tovaršice opazile, da se potaplja. Kopalci so skočili za njo in jo potegnili iz vode. Zaman so bili pa vsi napori, da bi ji rešili življenje, čeprav ni bila dolgo v vodi. Poliklici so zdravnika, ki je ugotovil, da je običajna deklica v grlu hruska in tako se je zadušila.

— **Dve žrtvi Save.** Blizu Zagreba je Sava včeraj naplavila truplo neznanega utopljenca. Polica je spoznala v njem 22-letnega ključavničarskega pomočnika Rudolfa Jelneka, ki je utonil v nedeljo. V terek je pa utonil v Savi pri Zagrebu neki student.

— **Ljubavna tragedija.** V terek se je odigrala v Sarajevu pretrajala ljubavna tragedija. Lepa Ruža Ličić je imela že delj časa ljubavno razmerje z mesarjem Avdom Osmanovićem. Večkrat sta se pripravila in tudi spila tako, da nekaj časa nista obdevala. Nedavno sta se zopet spila. V terek zjutraj je prišel fant k dekletu in ga prosil, da bi zopet živel skupaj. Ko je Ruža njegovo prošnjo odbila, je potegnil Avdo nož in jo zabodel v prsi, potem je pa pobegnil.

Iz Ljubljane

— **Ij Kraljica in kraljica v Ljubljani.** Po obisku Nj. Vel. kralja Petra II., ki je posetil oni dan Ljubljano v spremstvu solskih tovaršev, so se včeraj ob 14.20 neadoma ustavili pred Leončičem na Zaloški cesti dvorni avtomobili, ki so z Bleda pripeljali Nj. Vel. kraljico Marijo in Nj. Vis. kraljice Tomislava in Andreja ter spremstvo. Kraljica Marija je odšla v sanatorij, kjer je bila najavljena za rentgenški pregled pri primariju dr. Del Cotu. Pregled je trajal dobro uro, medtem pa

sta se kraljica s spremstvom odpeljala nazaj v mesto in se ustavila v Krševljevi trgovini in v trgovini »Pekov« v Šelenbargovi ulici, kjer sta si isbrala po par sandal. Kraljica je kraljevsko goste primarno pozdravila in priredila Nj. Vel. kraljici Mariji pri vodnji skoni mesto tople ovačice.

— **Ij Veneje in zabave kopalcev v Mostnem logu.** Tudi ob Malem grabnu v Mostnem logu je kopalna sezona na višku. Ob reguliranem delu Malega grabna, takoj za Grmajno ob Ostri dveh ocajev, je sicer utihnil življenjski kajti ta del struge ne nudi kopalcem nikogar več in sicer v vodo le še kak otrok, zato pa je živahnost nile dol ob potoku od vseh tako svanih kot lah. Mali graben dela v svojem toku dovodite krivulje, povzod je poleg solca tu dovolj sence, a trate ob potoku so kot nalast za počitek. K Malemu grabnu prihajajo največ Trnovčani in Vičani, posamezniki pa tudi cele družine. Kopalci v Malem grabnu, ki mečejo žoge, pečejo krompir, muzicirajo na tamburici in harmoniki, se ne zmenijo za komarje in oba. Šele si samo, da bi regulacijska dela v Malem grabnu ne napredovala prehitro, kajti potem bo tudi konec kopalke idile v Mostnem logu.

— **Ij Naši nočni koncerti.** Motijo se tisti, ki mislijo, da v Ljubljani ni nočnega življenja. V resnici mnogi ljudje hodijo spat še vsaj nekaj ur pred polnočjo, vendar, kdo bi se na to odiral! Tako v nekaterih gostinlah sredi mesta širijo sloves našega vsemestnega nočnega življenja s improviziranimi koncerti. Po nekih predpisih mora sicer vladati po 22. tishini po mestu in kdor jo moti, bi moral biti kaznovan kot »kalice nočnega miru«. Blizu Marijevega trga ima neki južni brat gostilno, ki si je pridobila sloves po zelo glasni pevki. Takšne moči nimajo mnoga operna gledališča, vsaj tako vztrajne ne. Ženska se napluje vsak večer vsaj do polnoči, če ne še do 1. ali 2. Poslušati jo mora vsa okolica in stanovanici morajo za to žrtvovati samo po nekaj ur spanja. Kako bi ne bili zadovoljni s tako imenitnim brezplačnim koncertom? Zato premišlujejo, kako bi priredili štirko, da bi kupili lajorjev vesele pevke; se raje bi pa počastili tistega, ki bi šanski samali usta, vsaj vsak večer ob policijski uri.

— **Ij Sv. Jakoba trg skladišče.** Tako se vraščajo trgovci in prebivalci iz okolice Starega in Sv. Jakoba trga se vraščajo, ali je Sv. Jakob trg postal skladišče cestnega gradiva. Ko so pozimi in zgodaj spomladaj obnavljali tramvajsko progo na Starem trgu, so imeli na Sv. Jakobu trgu začasno skladišče gradiva, gramoz, tračnice itd. To je bilo razumljivo in opravičljivo, saj ni bilo nikjer v bližini primernejšega prostora v ta namen. Proga je bila končno obnovljena, a na trgu je ostalo še mnogo naspnega materiala. Bodi, da materiala niso toliko mogli porabiti kakor so računali ali je sploh prišlo do pomote, da so tam nagrmadili toliko nasipa — ne moremo reči. Bodi kakor koli, material leži na trgu še nekaj mesecev in trg, ki je videl mnogo lepše čase, je postal skladišče cestnega nasipa. Tega se trgovci in obrtniki šentjakobskega okraja ne morejo veseliti, slasti se, ker vedno težijo nad čedalje večjim mrtvilo v tem okraju in so zelo občutljivi zaradi vsake prometne ovire.

— **Ij Urejanje Pogačarjevega trga z vsem Nabrežjem** 20. septembra tja doli do Zmajskega mostu s parutinskim trgovcem vred se pričelo in bo v kratkem končano v splošno zadovoljstvo ljubljanskega gospodinj in tudi prodajalcev. Seveda bodo pa morali obiskovalci Pogačarjevega trga in pasantje Nabrežja 20. septembra nekoliko potrpeti, ker se bodo morali umikati delavcem in jih zato opozarjamo, naj hodijo na Pogačarjev trg izpred škofije. Z večino bo cesta urejena s toplo površinsko obdelavo, namreč spramekstrano, v senci pa morda tudi z mrzlo površinsko obdelavo, in sicer s trinolitom, kakor je urejena Trdnova ulica. Sprameka, ki ga poznamo že z več ulic, je lahko tekoč tihumen, t. j. asfaltna snov, ki jo je treba segreti, nato pa se briga na dobro sprano in pravilno pripravljeno ter popolnoma suho makadamsko podlago, naposled pa posuje s kamnitim zdrobom in zvalja s lahkim valjarjem. Pogačarjev trg bo spramekstran sedaj že drugič, da bo površina še močnejša in bolj gladka. Ta način obdelave elcer ni posebno močan in ni za težke vozove s konjsko vprego, pač pa za motorni promet in za pešce. Glavno pri tej obde-

PREMIERA Očetova pesem V glavni vlogi »8-letni Caruso« prekrasnega filma Bobby Breen in George Houston, slavni baritonist Metropolitan opere. Predstave danes ob 16., 19. in 21. uri. S tem bo tudi naši mladini omogočen obisk tega prekrasnega filma. Kino Sloga, tel. 27-30

MOJA BOŠ... Predstave ob 16., 19., 21. uri KINO UNION, Tel. 22-21 DANES PREMIERA!

Kalvarija teško preizkušene žene v življenju polnem razočaranja, trpljenja in odpuščanja. V gl. vlogah lepa Dunajčanka LULI HOHENBERG, znameniti pevec JOHN BOLES, znan iz nepozabnega filma »Sonny Boy«.

SWING TIME KINO MATICA ob 16., 19. in 21. uri

Petje, ples, humor in višek razkošnosti nudi ta film, pri katerem se gledalci smejejo do solz. — Nastopi najboljši plesni par na svetu Fred Astaire in Ginger Rogers

lavi je pač preprečeno, da bi voda ne pro. nicala v makadam in s razkrajanjem ne povzročala blata in prahu. Trinolit je pa posebna patentna tekoča mešanica, ki se rabi popolnoma enako, toda brez segrevanja. Tudi ni treba, da bi bila površina popolnoma suha, kar je važno, da je delo mogoče tudi v manj toplem in suhem vremenu, torej tudi pomladi in jeseni. S trinolitom so krpali ulice celo že ob slabem vremenu, a pri sprameku mora biti vro. če in popolnoma suho vreme. S trinolitom utrjena površina ceste je enaka kakor pri sprameku, vendar je pa treba še počakati, kako se bo trinolit obnesel.

— **Ij Pred oči več sto gledalcev utoni,** utopljenca so našli in podobno — čitamo vsako poletje v listih. Pri tolikih tisoč kopalcih so le redki, ki znajo reševati utopljenca, a vendar je vsa stvar zelo lahka, čim se prouči. V Ljubljani si je nadela plavalna šola to nalogo, da usposobi čim več kopalcev in javnih organov varnosti za reševanje utopljenec. Za tri tedaje je izvedla plavalna šola za reševanje in konce tega tedaja, ki danes konča, priredi javno produkcijo ob 6 zvečer v kopalšču Ilirije. Vstopnina je samo 2 dinarja, v interese vseh kopalcev pa je, da si ogledajo produkcijo, ki bo nazorno pokazala, kako je treba postopati pri podobnih nesrečah. Produkcija bo trajala eno uro ter ji bo priložena kratka produkcija mladinskih počitniških tedajev.

— **Ij Avto je je podri.** Mestni reševalci so bili včeraj popoldne klicani na Tržaško cesto, kjer je neki avtomobilist podri 76-letno upokojeno tobačno tovarno Marijo Mihaličevno, stanujočo v Predjamski ulici. Stara žena se je hudo poškodovala na levi nogi in na životu.

— **Ij Osmeljeni Caruso,** mali Bobby Breen (dijak Bobi Bria) v filmu Slogi. Vsi ki so te dni videli in slišali malega simpatičnega fantka, torej že velikega umetnika Bobby Breena v njegovi povsem naravni igri, ki je izvaja v prekrasnem, vsebinsko zelo lepem filmu »Očetova pesem«, so in morajo biti navdušeni. Splošna sod-

ba je, da si film še enkrat ogledajo. Da omogoči uprava kina Sloga obisk tega filma tudi našim dečim, bodo od danes dalje predstave kakor v sezonskem času ob 16., 19. in 21. uri. Film je na sporedu samo še danes in jutri, zato toplo priporočamo ljubljanski kino publiki obisk tega prekrasnega programa v kinu Slogi. 2447.

— **Ij Ukradeni kolesi.** Valentinu Cimermanu je odpejal tat 1000 din vredno kolo znamke »Pax« in sicer izpred neke hiše v Kosezah. Na glavnem kolodvoru pa je bilo ukradeno 500 din vredno kolo Alojzu Novaku.

— **Ij Narodna odbrana.** Ustanovni občni zbori ljubljanskih organizacij za Sempeter, Bežigrad, Šiško in Vič bodo 11. t. m. ob 20. v salonu kolodvorske restavracije in bo ob tej priliki poročal predsednik NO četniški vodja vojvoda Bircanin.

Iz Celja

— **30letnica mature.** Maturanti celjske gimnazije iz l. 1909 se bodo sestali ob 30letnici mature v soboto 12. t. m. ob 20. v Celjskem domu. Vabljeni so tudi študijski tovariši Slovinci, ki so maturirali na drugih gimnazijah. Ti naj priložijo udeležbo odvetniku dr. Franu Kioarju v Celju.

— **c Sokolsko društvo v Zalcu** se najtepleje zahvaljuje vsem, ki so s sodelovanjem ali s prispevki in darili pripomogli, da je svečanost otvoritve Sokolskega doma v Zalcu v nedeljo 6. t. m. tako veličastno uspeša.

— **Zopet napad.** V nedeljo sta dva operkarniška delavca iz Braslovc v prepripi napadla 56letnega delavca Franca Blagotinskega iz Braslovc in mu zlomila levo roko v zapestju. Blagotinsček se zdravi v celjski bolnici.

— **c Novi grobovi.** V celjski bolnici so umrli v terek 64letna učiteljica žena Marija Linhartova iz Gradača in 14letni rudarjev sin Ivan Podbevšek iz Hude jame pri Laškem, v sredo pa 47letni preužitkar Mihael Turnšek z Gomiljskega. Na Ostronem pri Celju je umrla v sredo 73letna preužitkarica Marjeta Kavčičeva.

KOŽO VAM VARUJEM JAZ!

Pekoči sončni žarki pač lahko sijajo na Vašo kožo, toda ne smejo ji škodovati. Zato uporabljajte mene! Vaša koža bo namreč tedaj čudovito lepa rjava in še zunanostjo boste razodevali pravega športnika in zdravega človeka, kar si vedno tako želite.

RAZNO
Beseda 50 par. davek posebej. Najmanjši znesek 8 Din

MALI OGLASI
»Slovenski Narod«
Imajo
siguren uspeh!

TURISTI!
Predno odhajate na planine, ne pozabite si nabaviti fin cvetlični med v Medarži — Ljubljana. Zidovska ul 6 36/7

NAJBOLJŠA MEDICA
dobite v Medarži — Ljubljana Zidovska ul. 6 36/7

Okasa tablete
Pri
spolni slabosti
poskusite
OKASA
tablete za
moškost
100 tablet Din 220.—
proti povzetju
Dobijo se v vseh lekarnah
Zaštopani:
Lekarna Mr. Rožman Miroslav,
Beograd — Terazije 6
Ogi. reg. S Br. 5846/39

KUPIM
Beseda 50 par. davek posebej. Najmanjši znesek 8 Din
SOLSKI INVENTAR
Za zasebno dvorazredno trgovsko šolo družbe trgovcev v Murski Soboti — potrebujemo kompletan solski inventar, in sicer: solske klope, solske table, katedre, pohištvo za ravnatelsko pisarno in učiteljsko zbornico. Prospekte in ponudbe na upravo združenja trgovcev v Murski Soboti. 2444

SOBE
Beseda 50 par. davek posebej. Najmanjši znesek 8 Din
ELEGANTNO OPREMLJENO
soba ali garsonjersko, strogo separiran vhod, uporaba kopalnice, po možnosti centralna kurjava, v centru, išče boljša gospodinjca. Cenj. ponudbe pod šifro »18. avgusta« 2445

TRAJNO ONDULACIJO
s 6-mesečno garancijo, v modernih frizurah Vam napravi z najnovjšim aparatom za ceno din 50.— »Salon Merlake«, Sv. Petra c. 76. 2443

DOPISI
Beseda 50 par. davek posebej. Najmanjši znesek 8 Din
OSAMILEN GOSPOD
srednjih let želi znanja z vdovo ali ločenko, event. s samostojno gospodinjco, staro do 35 let, po možnosti zlastnim stanovanjem in pohištvo. — Ozira se na resne ponudbe s polnim naslovom. Tajnost strogo jamčena. Dopise na upravo »Slov. Narod« pod »Osamilenost«. 2417

PRODAM
OREHOVA JEDRCA
lepa, izčiščena, dobite najceneje v Medarži — Ljubljana, Zidovska ul. 6. 36/7

LES SUH
vsakovrsten, ladijska tla, parkete, furnir in žagline odpadke prodaja Lavrenčič & Co., Ljubljana, Vošnjakova 16. 2436

Makulturni papir
proda
uprava »Slovenskega Naroda«
Ljubljana, Knaflijeva ulica šte. 5

NADLEŽNE DLAKE odstranite v 3 minutah
Brez britja, brez električnih igel ali depilatorjev neprijetnega vonja

Z britvijo se dlake odrežejo na površini kože — ostanejo pa grde, otre bodice, ki ponovno zrastejo, še hitreje kot prej. S pomočjo presenetljivega izuma se zdaj dlake lahko razkroje pod kožno površino. Bodice, ki bi se ostreje zrastle, ni več. Poakuite to nežno, blagodišečo kremo, ki se povsod dobiva pod zaščitnim imenom Novi »VEET«. Namazate se s njo — umijete — in dlak ni več. Koža ostane gladka in mehka kot samet. Odpravite si za zmerom nadležne dlake z uporabo kreme Novi »VEET«. Uspešni rezultati najemčeni, ali pa se Vam denar vrne. Dobiva se v vseh lekarnah, drogerijah in parfumerijah v tubah po Din 25.— in 40.—.

Vsak čitatelj tega lista lahko dobi povsem brezplačno specialno tubo »Veet«-a. Pošljite Din 3.— v postni znamkah za kritje stroškov za pošiljko, ovoj itd. na naslov: Hinko Mayer i drug. odlo 2-F, Zagreb, Praška ul. 6

Mestni pogrebni zavod
Občina Ljubljana

S potrim srceem sporočamo, da je danes ob 3. uri zj. v 79. letu starosti, previdena s tolažili sv. vere, dočrpela naša ljubljena mama, stara mama in prababica, gospa

Ana Turk

vdova po trgovcu

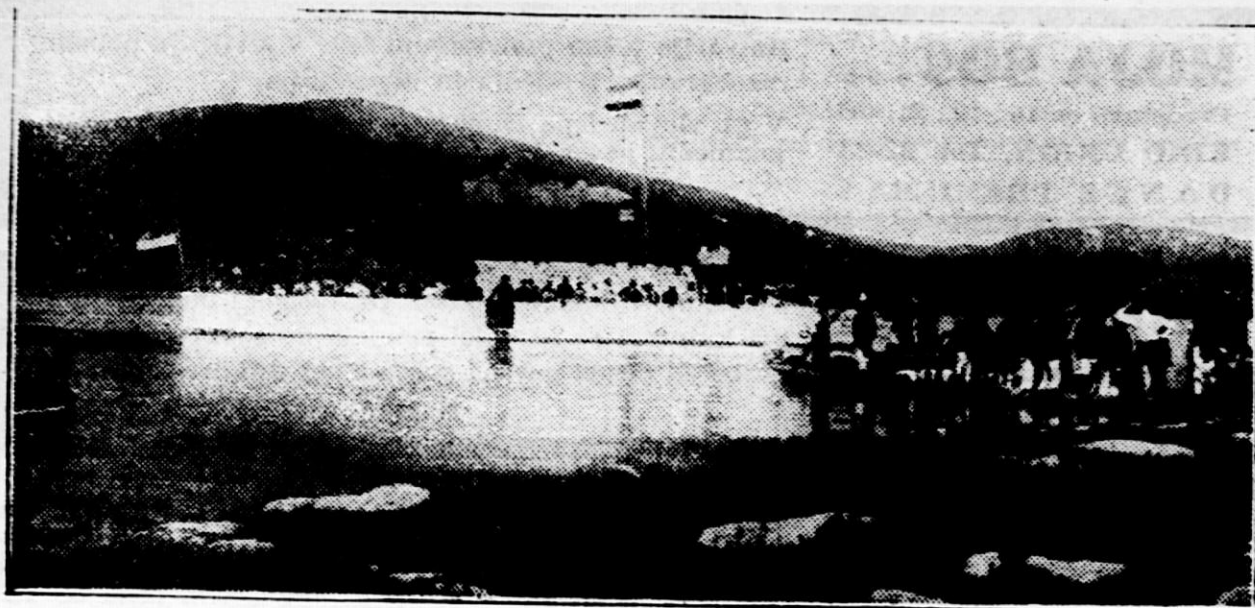
Truplo naše nepozabne mame bomo položili k večnemu počitku v petek, dne 11. t. m. ob 8. uri popoldne, ko jo bomo spremili na njeni poslednji poti izpred mrliške veže Zavetišča sv. Jožefa (Vidovdanska c. 9) na pokopališče k Sv. Križu.

LJUBLJANA — IDRIJA, dne 10. avgusta 1939.

Rodbine:
TURK, JERNEJ, MASTNAK, MLAKAR

Cerkniško jezero nameravajo izsušiti

Usodne posledice osušitve jezera Njegov a usoda je zvezana z Ljubljanskim barjem

Cerkniško jezero: izlet obrtalnikov, ki so si zgradili posebno ladjo

Ljubljana, 10. avgusta. Naše največje, presihajoče, kraško jezero je v nevarnosti. Na to nevarnost naša javnost še ni dovolj opozorjena. Cerkniško jezero je začelo izgubljati svoj pravi značaj, ko je človek začel popravljati naravo. Presihanje ni več redno, jezero ni več, kar je bilo. Od tega si pa nekateri obetajo zelo mnogo. Upajo celo, da se jim bo sčasom posrečilo povsem osušiti Cerkniško jezero, tako da bi ga bilo treba izbrisati tudi z zemljevidov. Namesto jezera bi nastalo Cerkniško polje. Na tem polju bi naj pridelovali žito in druge poljske pridelke. Tako bi se naj povečala površina plodne zemlje, ki bi preživljala številno prebivalstvo. Narasčajoče jezero pa zdaj tudi dela precejšnje škodo na njivah in travnikih ob svojem robu.

Nekako tako zagovarjajo osušitev jezera. Kdo bi tudi ugovarjal tako lepim načrtom, če bi njihova uresničitev v resnici nudila, kar si od nje obetajo. Toda veliko vprašanje je, če je Cerkniško jezero sploh mogoče povsem osušiti, odnosno če bi velike stroške osušitve lahko odtehtale koristi, ki si jih obetajo. Ne vemo, če obstoji podoben tehnični in finančni načrt osušitve, a je tudi težko verjeti, da bi lahko izdelali takšen, v resnici zanesljiv načrt. Vemo pa, da niso znane številke stroškov. Ne verjamemo, da bi strokovnjaki soglašali, ali je mogoče jezero res osušiti tako, da bi se lahko spreminilo v polje, varno pred poplavami in v res rodovitno polje. Vemo pa, da so mnogi kmetje odločni nasprotniki osušitve; ne morda zato, ker bi se branili novih njiv, ki jih še ni nikjer in ki jih najbrž nikdar ne bo, temveč, ker jim osuševanje, odnosno regulacija jezera že zdaj zelo škoduje.

ZARADI STELJE IN SENA...

Cerkniško jezero obsega okrog 40 km², ko je največje, srednje veliko 25 km², najmanjše pa 17 km². Globoko je 1—5 m. Jezero normalno presahne julija. Če je pomlad zelo deževna, jezero usahne pozneje, sicer pa zgodaj. Zgodilo se je tudi že, da je jezero usahnilo pozimi med dolgo sušo. Septembra začne voda zopet naraščati (v normalnem letu). Včasih poleti jezero usahne povsem, včasih le delno. Vendar se je zgodilo že večkrat, da jezero ni presahnilo po več let (ob zadnji priliki 7 let). Ko je jezero usahnilo, kmetje izrabijo osušeno površino delno, da si napravijo steljo iz vodnega rastlinja, delno kot travnike. Nikdar pa niso mogli računati zanesljivo s temi nestalnimi zemljišči, zato tudi niso bili navezani na nje. V letih, ko voda ni odtekla, so si pač morali steljo in otavo preskrbeti drugje.

KO SO RAZSIRILI GLAVNI POZIRALNIK
Jezero ima več močnih pritokov in izvirov podtalne kraske vode ter številne odtoke, požiralnike. Glavni požiralnik je Karlovica pri Cerknici. Ko je vodna zadruga v Cerknici začela pred leti regulirati jezero, odnosno njegove odtoke, je razširila glavni požiralnik z razstrelitvami. Vpliv te razstrelitve se je kmalu pokazal. Voda je začela bolj hitro odtekati. Jezero poslej ne presihava več tako redno kakor prej. Voda gladina se pogosto, ko delj časa ne dežuje, zniža tudi v času, ko je bilo prej jezero stalno.

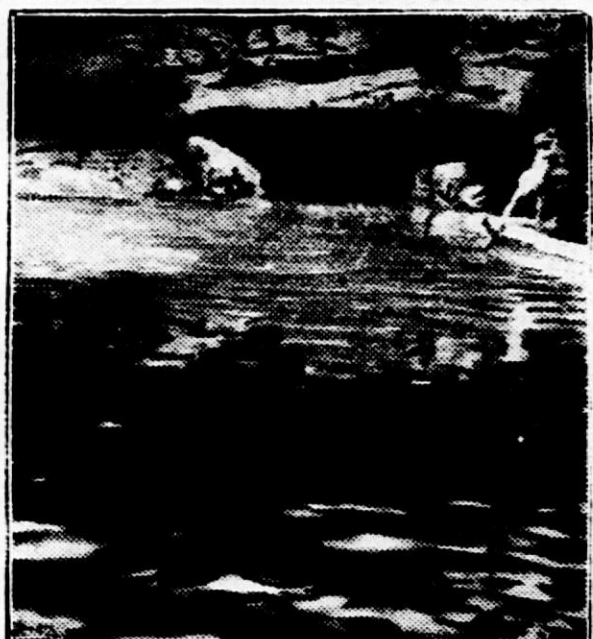
KMETJE PROTI OSUŠITVI

Zagovorniki regulacije se tega vesele in baje regulacijo pozdravljajo zadržani, ker si zdaj lažje napravljajo steljo. Toda ali ni tista stela silno draga? Ne govorimo le o podporah, ki jih zadruga prejema za regulacijo. Upoštevati je treba tudi interese vseh kmetov. In številni kmetje si žele, naj bi ostalo jezero stalno. Zakaj? Pač zato, ker mnogi po jezeru plavajo les in ker mnoge vaje uporabljajo jezersko vodo (Lase, Gorenje jezero, Otok itd.). Kaj pomeni voda na krasnem svetu, je dovolj znano.

To pa niso edine koristi jezera. Predvsem ne smemo pozabiti ribarstva. Cerkniško jezero je bilo za naše ribarstvo prejšnje čase velikega pomena. Zdaj je ribolov in ribogojstvo Cerkniškega jezera po sodbi strokovnjaka uničeno celo do 95%. Prejšnje čase, ko jezero ni tako pogosto in neredno presihalo kakor zadnja leta po regulaciji požiralnikov, je bil tam pravi ribiški eldorado; nalovili so cele vrake rib in kmetje so ribe vozili kar z vozovi na Rakel.

JEZERO IZGUBILO ZA RIBISTVO POMEN

Ribogojstvo Dragomelj je kupilo pred 10 leti ribolov na jezeru od graščin Snežnik, Gale in Windischgrätz. V njem je namreč...

Cerkniško jezero: požiralnik Velika Karlovica

meravalo rediti belice za krmljenje postrvi za svoje ribogojstvo. Samo na podlagi tega podjetja je bil zavod ustanovljen, ker so

računali, da bodo v jezeru redili dovolj belic. Zdaj je pa jezero za ribištvo skoraj povsem izgubilo svojo vrednost in pomen. Belice morajo že uvažati s Hrvaškega.

Ribogojstvo na jezeru je uničeno zaradi tega, ker z vodo vred izgine večina rib v požiralnikih. Pod zemljo ribe žive le nekaj časa. Če po usahitvi jezera kmalu zopet izdatneje dežuje, pritoki se bruhajo z vodo žive ribe, kar se pa zgodi le redko. Kako usodno je sedanje neredno usihanje jezera, nam kaže lepo tudi naslednji primer. Pred dnevi so ribiči pri odtoku Levišče rešili okrog 2000 ščuk, da niso izginile v podtalni strugi. Prenesli so jih v osrednji jezerski tok Stržen.

KAKO BI NAJ PREPREČILI POPLAVE?

Jezersko dno je po večini prodnato in je težko reči, kako bi ga naj kultivirali za poljedelstvo. Toda najvažnejše vprašanje je, ali je sploh mogoče izpolniti odvodni sistem tako, da bi preprečili poplave na projektiranem polju. Ob deževju glavni pritoki jezera naglo dovajajo ogromne količine vode, n. pr. Obrh, Zirovnica, Lipšnica in Cerkniška. Ob močnejših nalivih je jezero visoko že v tednu dni. Da bi bilo mogoče tolikšne količine sprosti odvajati po glavnih pritokih ali po veliki, umetni podzemeljski strugi, tudi ni verjetno. Stroški bi bili ogromni, če bi izvedli podzemeljsko strugo. Nastane pa vprašanje, kako bi se ti stroški amortizirali. Najbrž bi znašali toliko, da bi za tisti denar lahko prehranili vseh prebivalstvo ob Cerkniškem jezeru več desetletij!

Zdi se pa tudi, da bi Ljubljana ne mogla zmagovati naglega, ogromnega priliva vode Cerkniškega jezera, četudi bi bila regulirana do Vrhnike. Padec Ljubljane na Barju je neznanen in razne tega mora biti voda v strugi tudi ob suši precej visoka — zato imamo zapornice — ker bi sicer talna voda na Barju preveč upadla in bi se barjanska zemlja presušila tako, da bi ne bila več rodovitna. Zato ne morejo čakati s prazno strugo na večje nalive, četudi bi vodo včasih lahko z vsega Barja spustili proti Savi.

USODA CERKNISKEGA JEZERA ZVEZANA Z BARJEM

Regulacija Cerkniškega jezera je v temi zvezi z vodnim sistemom na Barju, predvsem z Ljubljano in vsaka prenapetost lahko postane tudi usodna ne le za jezero, temveč tudi za Barje. Barju bi škodovalo, če bi jezero ne dajalo Ljubljani dovolj vode ob suši, odnosno, če bi Cerkniška planota ne mogla sploh dajati več vode, ko bi bilo jezero osušeno. Škodovalo bi mu pa tudi, če bi bil priliv premočen, nenaden. Ali so vse to upoštevati, ko so sklepali o regulaciji, odnosno osušitvi jezera? Morda zdaj še ni prepozno in bi se najhujše posledice dosedanjih regulacijskih del dale še preprečiti. Osušitev Cerkniškega jezera in lokalna zadeva in to vprašanje bi morali temeljito proučiti poklicni strokovnjaki. Na to je bilo treba opozoriti javnost, dokler še ni prepozno.

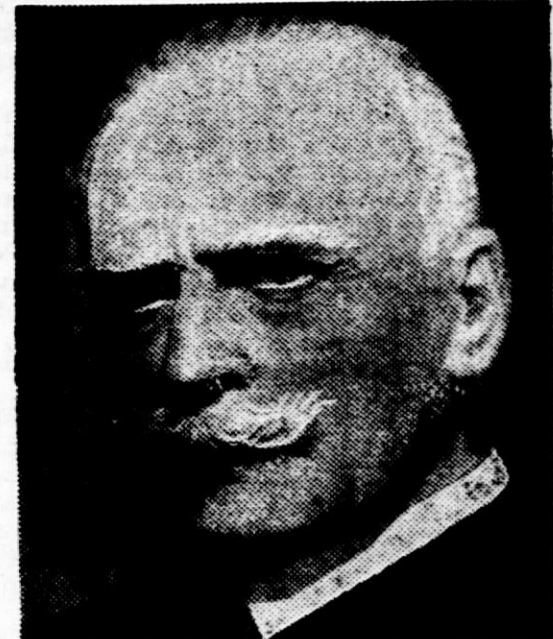
obupan, da sam ni vedel, kaj početi, kajti to je bila vsa njegova gotovina. Ni pa dolgo razmišljal. Kravo je imel sicer zelo rad, vendar jo je pa ubil. Vampe je preiskal, da bi našel v njih denar, pa ga ni našel, ker je bil papir že prebravljen. Tako je prodal kravo za meso. Zdaj ima pa sitnosti še z oblastmi, ker krava ni bilo živino-zdravniško pregledana.

Henry Ford nima sreče samo v industriji, temveč je tudi navdušen zagovornik povratka k naravi. Zdaj je zgradil za pol milijona dolarjev kmečkih hišic, v katerih ima prostora 16.000 ljudi. Hišice bodo tudi na prodaj. Prednost pri nakupu bodo imeli Fordovi služabniki. Na nje je menda največ mislil, ko je dal zgraditi pri hišicah sportna igrišča, sole, cerkev in vrtove.

Charles Brown, najbolj znani trgovec s čebulo v Kentonu, rad pripoveduje o tem, kako je vanj že trikrat treščilo. Zadnjič, ko si ga je izbrala strela za cilj, je obležal Brown nezavesten in desnico je imel dolgo hromo. Prvič je treščilo vanj pred 9 leti na pragu domače hiše. Takrat se je samo prestrašil. Drugič je udarila vanj strela, ko je sedel v družbi enakih velikih mož in debatiral z njimi. Tretjič je treščila vanj lani v septembru. Takrat je zadela strela njegov avto.

Hamsunovi odgovori

Knut Hamsun se je s svojo soprogo že pred dnevi odpeljal iz svojega bivališča v južnem delu Norveške neznano kam, da se umakne gratulantom in oficijelnim proslavam svoje 80-letnice. Na predvečer rojstnega dne so zakonca spoznali, ko sta pristepela v gorsko mestce Elver, dobrih 300 km severno od Osla. Od tod sta šla v bližnjo planšarsko koč, kjer je bila Hamsunova žena kot otrok pastirica koz. V planšarsko koč na Hamsunov rojstni dan pošta ni dostavila niti brozjavk niti rož, ki so jih poslali čestitci slavnemu pisatelju.

Knut Hamsun je nekoč odgovoril na več vprašanj, ki mu jih je zastavil neki radiovežnik. To je v Hamsunovem življenju nekaj posebnega, kajti sicer nikoli ne odgovarja na vprašanja. Njegovi odgovori so avtentični.

- Kakšno je vaše geslo? Knut Hamsun je odgovoril: — Zadostuje mi izrek sv. Avgustina: Hiti počasi!
- Katero je vaše najljubše opravilo? — Kratkotrajno se najraje s Patiencem.
- Katero knjigo imate najraje razen svojih? — Knjig sploh nimam rad. Ugažalo mi je samo opisovanje pobege iz Sibirije nekoga Hlačka.
- Katero ime vam je najbolj všeč? — Človeško ime? Zelo lepo ime je Lev. Tudi Aleksandra je lepo ime.
- Katere zgodovinske osebnosti vam imponirajo? — Med mnogimi malo, najbolj pa zaničujem nekatere politike iz svetovne vojne in iz povojnih časov.
- Katera lastnost je vam pri moških najbolj simpatična? — Poštenost!
- A pri ženskah? — Poštenost!
- Kaj najraje jeste in pijete? — Nisem niti pijanec niti sladokolec, jem in pijem, kar mi daje.
- Kaj je po vašem mnenju najhujše? — Umreti. Če bi šlo, bi tega najraje ne storil.

Humor in inteligenca

Neki angleški pedagog je nedavno izjavil, da je visoka inteligenca vedno združena z velikim smislom za humor. Učitelji baje pogosto zanemarjajo svoj osterkovno dolžnost, gojiti v svojih učencih smisel za humor. Če učenci ne razumejo šale, bodo težko razumeli tudi komplicirane življenjske razmere in slabo se jim bodo prilagajali.

Čet. Knjiga, da večina človek po naravi ni zla, ampak da humor in da ne razume dobro niti nima užitka od šali in dovptov. Učitelji pa smetajo pravilo, da dočeti in dočeti radi čitajo knjige za zabavo, čim se nauče čitati. Morda ima šala v otroških smislu v sebi nekaj resnosti, ki je aktivnost otroških iger.

Potje humorja je zelo obsežno. Od najzanimivejšega prelopicavanja in skakanja pri igranju, ki so ga dvignili cirkuski artisti in nekateri šalivi ameriški filmi do največjega razmaha, do dovptov, zabujajočih smeh na obrazih odraslih ljudi. Dober dovpt kaže na inteligentnega človeka. V šoli so nas navajali k temu, da bi gledali na vse resno. Človeku pa prav nič ne škoduje, če zapliva tu pa tam na krilih humorja preko vseh križev in težav in včasih je prav humor, ki prinaša ravnotežje v naše duševno življenje. Zlasti v tako kritičnih časih, kakor jih živimo zdaj, je humor zelo potreben.

Spor za otok Jan Mayen

Sodišče v Oslu je obravnavalo nedavno čudno civilno pravdo. Norveški kapetan Birger Jacobsen je tožil norveško državo za 300.000 norveških kron odškodnine, češ da mu je skratila lastninske pravice do otoka Jan Mayen. Ta otok meri 376 kv. kilometrov, leži severno od Islanda za polarnim krogom med 8 in 9 stopinjjo zapadne dolžine. Do leta 1921 ni pripadal pravno nobeni državi in Birger Jacobsen ga je kratkoročno zasedel. Na njem si je zgradil več kolib, v katerih je stanoval, kadar je hodil na lov na divjačino. Leta 1921 se je hotel trajno naseliti na njem, ker se je pričel, da je na otoku precej modrih lisic.

Toda čez nekaj mesecev je poslal norveški meteorološki zavod na otok ekspedicio, da bi ustanovila tam meteorološko postajo. Vodja ekspedicije je proglasil otok za last norveške države. Protesti Birgera Jacobsena niso nič pomagali, njegova lastninska pravica ni bila priznana. Jacobsen je moral otok zapustiti in ni mogel izbrati svojih priprav za lov na modre lisice. V tožbi, naperjeni proti norveški državi, trdi, da je imel od leta 1921 do lani najmanj 300.000 norveških kron škode, ki mu jo je povzročila norveška država. Pravda se bo najbrž precej zavlekla, kakor se zavleče navadno, kadar toži kdo državo.

Kako sem odstranila svoje gube

ko se odrekli te-
smetnji specialisti
in takovani red-
stranjevalci gube.

ENOSTAVNA DOMAČA
NEGATIVNA
CUDA

Za noč sem uporabila kremo, po-
mešano s Biocelom,
ki ga pridobivajo
iz jedra globokih
kožnih celic mladih
živali. Ta je kakor
Biocel v Vaši lastni
koži. Ta v resnici
magična substanca
ohranja Vašo kožo
čvrsto, svežo in
mlado. Odkril jo je
slaven profesor du-
najskega vseučili-
šča. Zdaj je pome-
šana z rožnato kre-
mo Tokalon. Upor-
abljajte to hrano
za kožo s Biocelom
zvečer. Zjutraj
uporabljajte belo
kremo Tokalon.
Ona hrani kožo,
zadržuje razširjene pore in je ob enem naj-
boljša podlaga za puder in šminke.

V vsakem primeru je začetni uspeh, če
uporabljate ti dve kremi, ali pa Vam povr-
nemo dvakratno kupno ceno.

A. P. MELNIKOV. 20 ZAGONETNA SMRT KNEZA KOSTROVA

ROMAN

Ko se je Murzajev vračal od Maharadzevovih, je malo manjkalo, da med hojo ni zadremal. Naenkrat se je spomnil, kakšen vonj se je širil v zapuščenem avtomobilu na ulici.

»Zdi se mi, da nimam vseh koleščkov v glavi, je pomislil. V nos mi je udaril vonj kakor takrat. Čudne misli mi roje po glavi. Glej, kaj se pravi vso noč ne zatisniti očesa!

Hitro se je obrnil. Tedaj se je pa spomnil, da mora obiskati svojega sodruka Rybakova.

— Nič ne pomaga, dragi Peter Petrovič, kar pot pod noge in pojdite zaslišat Rožnova, — je dejal Rybakov in mu pojasnil, kakšno vlogo utesne igrati Rožnov v tem zločinu. — Berlogina bom zasledoval jaz, Jarigina pa že zasleduje detektiv.

— Rad storim to, — je pritrdil Rybakov, — ga bom že našel tam. Vprašanje je samo, če mi po-
dejo na roko ondote oblasti. Zadeva je dokaj ko-
ljiva. Treba je vedeti, s kom, kako in o čem go-
vori, pa tudi pred kom raje držati jezik za zobmi.

Take klepetulje kakor je naš Rakovski, najde člo-
vek povsod. Razen tega pa bom tam povsem tuj
človek.

— Prav pravite, — je pritrdil Murzajev. — Veste
kaj? Skupaj se odpeljeva tja, vsak v drugem vago-
nu seveda. Jaz imam tam mnogo znanec. Sprego-

vorim z nekaterimi uradnimi gospodi in priporo-
čim vas. Potem se vrnem, vi pa ostanete tam.

— Kaj pa nameravate storiti z Berloginom?

— Ta čas mu bo za petami detektiv.

— Kateri?

— Ah, prijatelj, čisto poseben detektiv in povrh
še tako skrivnosten, da vam njegovega imena niti
ne izdam.

— Kdaj kreneva na pot?

— Takoj po knezovem pogrebu, samo z njegovim
bratom bi še rad govoril.

Ko sta se na hodniku poslavljala, je Murzajev
dejal: — Zdaj pa grem spat. V glavi mi kar šumi,
tako nemogoče misli mi roje po nji. Neprestano
imam v nosu isti vonj. In ker rabi tak parum ne-
ka moja znanca, mi njeno ime kar ne gre iz glave.

— Vse je mogoče, — je odgovoril Rybakov, —
ko je zvedel za ime, ki ga je zelo presenetilo. — V
zadevi umora doktorja Gorjanskega se je izkazal
za resnico še večji nesmisel.

— To je res, — je pritrdil Murzajev. — Toda to,
kar mi je šinilo v glavo, se pod nobenim pogojem
ni moglo zgoditi. Prej bi verjel, da sem umoril
kneza jaz, nego dotična oseba.

VIII.

Brata Kostrova je ločilo samo eno leto starosti,
zato ju je že od zgodnje mladosti družilo iskreno
prijateljstvo in prav nič ju ni motilo, da sta bila
različnih značajev in nazorov. Umorjeni Vsevolod
je bil mož praktičnega duha, kar mu je pripomoglo
zlasti pri njegovem bogastvu, da se je povzpelo
družabno zelo visoko. Drugače vezi so vezale na
življenje njegovega mlajšega brata Olega. Njegov
konjček je bila umetnost, sam je bil dober slikar

in portretist. Dočim je starejši poznal vrednost de-
narja, ne da bi bil skop, je bil mlajši popolno na-
sprotje. Družabni položaj je šilil Vsevoloda živeti
na široko noč, dočim je bil Oleg pri svojih sred-
stvih glede svojih potreb izredno skromen. Samo
tako iz mečnastva in s pogostimi potovanji v Ita-
lijo je polovico tega, kar je dobival, zapravil. Med
bratoma je bil razdeljen samo kapital, dočim je
ostalo vlepsepostvo nerazdeljeno v skupni lasti. To
imetje je upravljal brez kontrole starejši brat in
polovico dohodkov je nalagal v banki na bratovo
ime. Oleg je enkrat za vselej prošil brata, naj ga
ne nadleguje z računskimi zaključki upravljanja
imetja.

Ko je knez Oleg Kirilovič stopil v kabinet, je
najprej odprl predalec pisalne mize, da bi se pre-
pričal, če ni morda v njem kaj, kar bi pomagal
pojasniti zagonetno bratovo smrt. V enem predal-
čku je našel sveženj ključev, med katerimi je bil
tudi ključ od blagajne. V blagajni je bilo 5000
rubljev v gotovini, nekaj vrednostnih papirjev, ku-
verte z listinami in računске knjige. V zgornjem
predalčku je ležala šatulja z bisernim ogrlico.

To bo najbrž poročno darilo za nevesto, je po-
mislil Oleg Kirilovič. — Veseli me, da sem se od-
ločil pri izbiri poročnega darila za uhanje, kajti si-
cer bi imela dve ogrlici. Nesrečno bitje. To je stra-
šen udarec, da je izgubila nekaj tednov pred svatbo
ljubljenega moža. Ne smem pa pozabiti zavarovati
ju. Nevesta kneza Kostrova mora preživeti svoje
življenje kot kneginja. To pomoč ji moram ponu-
diti nekako neopazno. Toda ona me ne pozna in
kot Gruzinka bo gotovo ponosna, kakor so vse
prebivalke gorskih krajev. Toda kaj naj počnem z

bogastvom, ki mi je pripadlo? Kako naj upravljam
posestev zlasti na severu. Meni je bilo vedno špan-
ska vas vse spavljanje lesa po vodi, taljenje ko-
vin in pridobivanje soli, s katerimi me je skušal
nekoč pokojni brat zadržati. Vse to bo treba
poveriti Berloginovemu vodstvu. Njega mi je Vse-
volod vedno hvalil. Tudi meni se je prikupil, ko
sem ga nekajkrat videl. Hotel sem ga naslikati kot
viteza Dobrina Nikitoviča, pa ni imel nikoli časa,
da bi mi sedel za model. Pri njegovi postavi in izra-
zitem obrazu bi bil sijajen v bojem oklepu na ko-
nju, kakor v herojski velikokurški pesmi:

Dobrina prihaja na dvorišče staje,
Dobrina ujame najlepšega žrebca,
v gobec mu potisne dragoceno uzo,
osedla ga s črkeskim sedlom...

se je zamislil Oleg Kirilovič nad davno priprav-
ljeno sliko, stoječ pri odprti blagajni.

— Sram bi me moralo biti, — je pomislil na-
enkrat. — Umorjeni brat leži na obdukcijski mizi,
njegova nevesta je malone zblaznela od gorja, jaz
pa komponiram slike.

Ko je zaprl blagajno, je sedel znova k pisalni
mizi in jel brskati po srednjem predalčku. Njegovo
pozornost je obrnilo nase pisimo s podpisom Igorja
Jarigina, brez datuma. Jarigin je v njem pisal
knezu, da obzluje način svojega življenja in obe-
tal mu je, da se bo pobiljal in da bo posvetil
vse sile javnim koristim. Prosil je kneza, naj dolo-
či dan in kraj sestanka in želel je, da bi ostalo to
do določenega časa tajno. Zato bi se nerad sestel s
knežom na njegovem domu v mestu. Pismo se je
končalo s pritožbo glede intrig stranke v gubern-
skem zboru.